

De äger skogen • Del 5: EU:s skogsstrategi oroar

Baltzar Wachtmeister
för skogsarvet vidare:
"Måste vara varsam"

VANÅS

Baltzar Wachtmeister, 50, är åttonde generationen som förvaltar Wanås gods. Skogen är en viktig resurs, både för godsets ekonomi och för klimatet. Men han är orolig över att EU:s skogsstrategi ska begränsa möjligheterna.

– Vi måste få förvalta skogen, jobba med den och leva av den. Det är nog min största oro.

Wanås gods ligger inbäddat i skog. Ekdungarna där korna betar och bokskogen närmast slottet är numera naturreservat. Det har skett under Baltzar Wachtmeisters tio år vid rodret.

– Mitt jobb är att omsätta det som växer i pengar, det är Wanås gods affärsidé. Men i närheten av slottet vill man ha mer en miljö som bevaras. Då passar det utmärkt att göra den till naturreservat.

Hans jobb är en ständig balansakt mellan att bevara och förnya, att föra flera hundra års arv vidare in i framtiden. Om några år hoppas han att Wanås har både vindkrafts- och solcellspark.

Med sina 3 120 hektar skog är Baltzar Wachtmeister den person som äger näst mest skog i nordöstra Skåne. Men själv ser han skogen och godset som ett lån.

– Mitt jobb är att sitta här i 25-30 år, se till att tillgångarna inte försämrats i alla fall, kanske till och med förbättras så att jag kan föra det vidare till nästa generation. Jag har haft glädjen, turen och ödet att ta hand om detta.

Med långa kliv går han före in i skogen och räknar upp trädslagen runt vändplatsen för skogsmaskiner.

– Tall, gran, bok och ek. Man kallar det för Göingeblandningen, säger han och ler.

Godsets skog sträcker sig från Knislinge till Hjärsås och Bivaröd. Majoriteten består av gran som ger inkomster i form av plankor, massaved och energived när den gallras och avverkas.

– Vi slutavverkar ungefär en procent av totalytan varje år. Inte mer i alla fall. Och vi ser till att hela tiden röja, gallra och underhålla så att skogen är så frisk som möjligt.

På det viset försöker de undvika insektsangrepp eller stormskador.

Hela tiden har han ögonen öppna för vad som hänt i skogen sedan sist han var där.

– Kul att se en massa örter här och ormbunkar. Det visar att det finns rätt näringsämnen i marken.

Skogsbruket förändras ständigt. När Baltzar var barn hade godset tre anställda som högg träd för hand, men i dag har godset inga anställda i skogen.

När Baltzars far C-G Wachtmeister tog över 1985 hade godset ett eget sågverk som både levererade timmer och färdiga takstolar. Men det var inte lönsamt utan fick läggas ner.

I dag förvaltas skogen enligt tioåriga skogsbruksplaner tillsammans med en konsult som

Att byråkrater därnere ska sitta där och bestämma över vår skog, det är en oro. Då kan det bli fel.

Baltzar Wachtmeister

ser till att bestånden avverkas och gallras enligt planen. Kretsloppstanken finns med hela vägen. Sly som röjs ligger kvar för att med tiden bli gödsel eller hem för insekter. Alla byggnader kring godset värms med flis från den egna skogen. Kostallarna har solceller på taket.

10 procent av skogsarealen avsätts för naturhänsyn, enligt de dubbla klimatercifieringar (PEFC och FSC) som skogen har.

– Jag tror personligen på att ska man långsiktigt förvalta naturresurser på ett uthålligt sätt då måste man vara varsam om dem, säger Baltzar.

Om fem år hoppas han att Vattenfall ska ha två vindkraftsparker på Wanås ägor i Bivaröd och Tryggaröd. Totalt 21 vindkraftverk som beräknas producera fyra till 5 procent av hela Skånes energibehov.

– Kontroversiellt kanske men jag tycker det handlar om att ta hand om naturresurser på ett sätt som leder till energiproduktion på ett hållbart sätt.

I framtiden hoppas han också på en solcellspark.

Varför vill du satsa på vindkraft och solceller?

– Det blir en ny driftgren, säkrar upp intäkterna och kan säkra godsets överlevnad i flera generationer.

En annan driftgren är jakten. I Wanås skogar finns både älg, kron- och dovhjort, rådjur och vildsvin.

– Mest vildsvin men dovhjorten tar över. Förre året sköt vi för första gången lika många dovhjortar som vildsvin, säger Baltzar.

Intäkterna går till att finansiera en anställd yrkesjägare för att se till att djuren inte blir för

många, är av fel sort eller tuggar i sig för mycket av skogen eller odlingarna.

– Vi tjänar inga stora pengar på jakt men det finansierar en jakt- och viltvårdsansvarig.

Han stegar uppför backen för att visa ett av de många jaktorn som finns överallt i skogen. Det här ligger högt och har fin utsikt åt flera håll. När jakten pågår är det intensivt.

– Vi jagar stort men vid få tillfällen. Vi kör mycket folk vid ett tillfälle med drevfolk, hundar och skyttar på rätt stora områden. Däremellan låter vi djuren vara i fred och äta i skogen.

Men skogen har också andra värden än rent ekonomiska.

– Man blir väldigt lugn, avslappnad och lycklig av att vara i skogen. Tacksam, säger han och ler där han sitter uppflygen på en stor sten på fotograf Hanna Franzéns önskemål.

– Jag är tacksam över att få förvalta något som varit i familjen länge. Jag känner tacksamhet inför tidigare innehavares och anställdas fina arbete vars frukt vi nu skördar. Men jag känner också ansvaret att lämna det lika fint efter oss.

Skogsbruksplaner har gjorts i hundra år för Wanås. Allt för att ta hand om skogen på mest lönsamma sätt men enligt Baltzar också naturmässigt rätt sätt.

Något som oroar honom inför framtiden är EU:s skogsstrategi för 2030. Den handlar bland annat om att skydda urskogar, men i Sydsvetrike är i stort sett all skog förvaldat och brukad.

– Om man tycker det här är vackert, att vi har gjort det bra, varför ska vi inte få fortsätta förvalta det? Det är vi som tagit fram de här värdena, straffa oss inte för det och säg att det ni har gjort är så fint så nu tar vi det ifrån er, säger Baltzar.

Dessutom ger skogsbruket nödvändiga inkomster.

– Godset behöver intäkterna för att kunna underhålla de gamla kulturbyggnaderna och överbygga likviditetssvackor, säger Baltzar.

Han pekar på skogen intill vägen M2050 tillbaka mot Wanås och förklarar att just här går gränsen mellan det barrskogsdominerade norra Europa och det lövskogsdominerade södra Europa. I Norden vet man hur barrskogen ska förvaltas bäst, det är han övertygad om.

– Att byråkrater därnere ska sitta där och bestämma över vår skog, det är en oro. Då kan det bli fel. Kläffingriga byråkrater som inte riktigt fattar vad det handlar om, det är en oro.

Att bruka skogen ansvarsfullt och ta vara på dess värden inför framtiden har han inget emot. Men han vill själv avgöra hur det ska göras.

– Om jag känner att det här vill jag bevara då kan jag ta en dialog om det, men jag gillar inte att någon tvingar det på mig.

Ingela Rutberg

Text

ingela.rutberg@kristianstadsbladet.se

Helena Bengtsson

Text

helena.bengtsson@gotamedia.se

► **Läs mer:** Tidigare delar i artikelserien publicerade den 10, 13, 17 och 19 september. Finns även på nsk.se och i e-tidningen

Fakta
Baltzar Wachtmeister

Är åttonde generationen som förvaltar Wanås gods där han också bor med familjen. Även verksam som advokat med affärsjuridik som specialitet.

Ålder: 50 år.

Äger: 3 120 hektar skog. Messtadelns gran (51 procent), men även allmän lövskog, exempelvis björk och al (17 procent), tall (10 procent) samt ädellövträden ek (8 procent) och bok (6 procent).

Samarbetar med Otto Brandting från ATA Timber som förvaltar skogen. Avverkning och gallring genomförs av entreprenörer från Sydved.

Placering: Plats 2 på listan över de 100 privatpersoner som äger mest skog i nordöstra Skåne och plats 4 på listan över samtliga skogsägare som också inkluderar kommuner, företag, Lunds stift med mera.

Wanås historia: I slutet av 1700-talet samlade Elisabeth Jennings egendomar till ett fideikommiss som var ungefär 8 000 hektar stort. Hennes dotter Caroline Adlerfeldt gifte sig med Hans Fredrik Wachtmeister från Johannishus i Blekinge 1792. I dag är fideikommisset avskaffat.

Wanås Gods AB i dag: Bedriver mjölk- och nötköttproduktion, skogs- och jordbruk, jakt och viltvård samt fastighetsförvaltning. På godset finns också Wanås Konst med konsthall och skulpturpark samt Wanås Restaurant Hotel.

EU:s skogsstrategi
för 2030

Mål: Bidra till att minska växthusgasutsläppen med minst 55 procent fram till 2030. Skydda EU:s återstående urskogar och naturskogar.

Genom att:

- Främja hållbart skogsbruk.
- Ge ekonomiska incitament till skogsägare och skogsförvaltare att införa miljövänliga metoder, exempelvis för lagring och bindning av koldioxid.
- Öka skogarnas storlek och biologiska mångfald, bland annat genom att plantera 3 miljarder nya träd fram till 2030.

Källa: Consilium.europa.eu

"Det känns bra att ge tillbaka, bevara och veta att det kommer att vara skyddat och omhändertas, också ur ett miljöperspektiv", säger Baltzar om naturreservatet. (Bilden är tagen i en annan del av skogen.)

FOTO: HANNA FRANZÉN

Fakta **De största skogsägarna utanför Sverige**

Den första siffran visar var på den totala topplistan över skogsägare i nord-östra Skåne personen finns.

I de fall där en skogsfastighet har fler än en ägare är varje ägare med på listan med hela fastighetens areal.

40. Marion Glunz, Nienkamp, Tyskland 487 hektar

41. Maren Glunz, Nienkamp, Tyskland 487 hektar

42. Mirja Glunz, Nienkamp, Tyskland 487 hektar

44. Mirco Glunz, Nienkamp, Tyskland 487 hektar

58. Ib Henrik Rönje, Nivå, Danmark 403 hektar

145. Jakob Nordborg Ryding, Skiby, Danmark 233 hektar

148. Martin Ole Ryding Rosenkilde, Fredensborg, Danmark 233 hektar

149. Vera Maria Elisabeth Ryding, Kastруп, Danmark 233 hektar

150. Karin Cecilia Ryding, Köpenhamn, Danmark 233 hektar

151. Per Olof Ryding, Roskilde, Danmark 233 hektar

153. Tove Ryding, Forest, Belgien 233 hektar

187. Hans Åke Roger Akelius, Larnaca, Cypern 196 hektar

282. Ann Christina Wingerstrand, London, Storbritannien 154 hektar

331. Lars Kenneth Olsson, Zürich, Schweiz 142 hektar

419. Carlszabad, Espergærde, Danmark 123 hektar

689. Karen Skjøtt, Hörsholm, Danmark 88 hektar

731. John Joel Bosrup, Utrecht, Nederländerna 85 hektar

757. Michelle Catrin Elisabeth Caplode, London, Storbritannien 83 hektar

790. Akelius Skog Region South 2 AB, Larnaca, Cypern 80 hektar

811. Pär Håkan Enoksson, London, Storbritannien 79 hektar

839. Cecilia Ingeborg Lauritzson, Bristol, Storbritannien 77 hektar

Källa: Lantmäteriet, april 2024